

Zlatý roh

ZPRAVODAJ OBCE STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

ZÁŘÍ 1998

ČÍSLO 9

2 Kč

Ze zasedání obecní rady dne 27. 7. 1998

- 1) Zástupce firmy INFORM KATALOG předložil obci novou nabídku na zveřejnění propagačního příspěvku o Starém Městě s fotografií v rozsahu 1/3 sloupce za poplatek cca 5.000,- Kč v cestovním atlasu "Česká republika" v roce 1999. Po diskuzi obecní rada změnila usnesení z předešlého zasedání a zařazení příspěvku do atlasu schválila.
- 2) Obec Staré Město má záměr odkoupit část pozemku parc. č. 121/2 v k. ú. Kunčice o výměře cca 300 m² na rozšíření autobusové točny. Obecní rada doporučuje poslat žádost na Lesy ČR Hradec Králové a obecnímu zastupitelstvu doporučuje převod pozemku do majetku obce schválit.
- 3) Na 14. zasedání Okresního shromáždění dne 26.7.1998 byla ustavena regionální komise jako poradní orgán Okresního shromáždění. Komise je složena z představitelů vybraných měst a obcí: Bludov, Dubicko, Hanušovice, Libina, Loštice, Loučná nad Desnou, Mohelnice, Ruda nad Moravou, Staré Město, Štítý, Šumperk, Úsov a Zábřeh na Moravě. OR deleguje za zástupce Obce Staré Město starostu obce.
- 4) Ligra a. s. Staré Město doručila nabídku, aby zároveň s prováděním vnějších omítek na domech č. 68 a 69 na náměstí nechala obec obnovit fasádu na domě č. 70. Finanční prostředky na tuto akci byly přiděleny již v rozpočtu na rok 1997. Obecní rada bere tuto nabídku na vědomí a pověřuje starostu obce jednat o ceně za toto dílo i s přihlédnutím k archi-

tektionické studii fasád západní strany náměstí.

- 5) Nadače pro transplantaci kostní dřevě se obrátila na obec se žádostí o finanční příspěvek na konto Naděje. Obecní rada rozhodla o zaslání příspěvku ve výši 300,- Kč.

Ze zasedání obecní rady dne 10.8.1998

- 1) Dne 7.8.1998 zasedala komise výstavby.
 - Komise se zabývala opravou nebytových prostor v budově kina firmou PRO-BIO, kdy vznikne nová bytová jednotka 1 + 1. Příprava nájemní smlouvy bude zadána advokátní kanceláři.
 - Komise výstavby navrhuje rozparcelovat pozemky v Polní ulici na zahrádky o výměře od 100 do 400 m² a stanovit jednotný typ zahradních chatků. Zájemci o zahrádky v této lokalitě si mohou podat žádost na obecním úřadě, za provedenou rekvultivaci pozemku bude poskytnuta časově omezená sleva na nájemném.

Z OBSAHU

- Ze zasedání obecní rady
- Ke spojení dvou spřátelených obcí chybí 5 km cesty
- Nový most byl dokončen
- Obce, památky a podpora cestovního ruchu
- Počasí lámalo teplotní rekordy
- Pohledy do minulosti
- Společenská kronika
- TRIGLAV 9.7. - 12.7.1998
- Kino Staré Město pod Sněžníkem

- Jsou zpracované architektonické studie na zástavbu východní a západní strany náměstí. Komise doporučuje studii rozeslat majitelům jednotlivých domů.

Obecní rada schválila návrhy a závěry stavební komise a navrhuje obecnímu zastupitelstvu schválit půjčku z účelových prostředků Fondu rozvoje bydlení na území Obce Staré Město na opravu fasád obecních domů č. 24 a č. 70.

- 2) Jezdecký klub Ligra a. s. Staré Město pořádá 15.8.1998 jezdecké parkurové závody a žádá o dotaci parkuru stupně ZM částkou 5.000,- Kč. Obecní rada schvaluje příspěvek 4.000,- Kč a bezplatné vyhlášení akce rozhlase dle požadavků pořadatele.
- 3) Ligra a. s. Staré Město nabízí obci ulici Květnou s tím, že si firma na vlastní náklady převezme silniční panely z této komunikace. Další místní komunikace (ulice Nová, Polní) pak nabízí formou směny pozemků za obecní parcely v k. ú.

Hynčice pod Sušinou v poměru 1 : 2. Takováto směna musí být schválena obecním zastupitelstvem.

- 4) Půjčka z účelových prostředků Fondu rozvoje bydlení na území Obce Staré Město po 30.000,- Kč čtyřem žadatelům postiženým povodní bude schvalována na zářijovém zasedání obecního zastupitelstva.
- 5) Blíží se období, kdy budou obnovovány nájemní smlouvy v domech č. 402, 403, 404 a 405 v sídlišti Budovatelů. K 31.12.1997 byl jeden dlužník, u kterého byla po provedeném vyúčtování služeb a nájemného použita záloha, kterou nájemník složil při převzetí bytu (cca 8.000,- Kč) a nad to dluží dalších 15,5 tisíce korun. Dalších 5 nájemníků dluží různě vysoké, i když nižší částky. Obecní rada se bude muset zabývat tím, komu již nebude prodloužena nájemní smlouva, komu bude prodloužena pouze na dobu určitou a s kým bude uzavřena smlouva na dobu neurčitou.
- 6) Obecní rada se seznámila s čerpáním financí z rozpočtu obce na Anenskou pouť. Výdaje za koncerty a umělecká vystoupení činily 28.703,- Kč, příjmy za stánky a pronájem sálu 4.100,- Kč, celkové výdaje z rozpočtu z položky 51/69 z kapitoly "Kultura" tak představují 24.603,- Kč.
- 7) Státní fond životního prostředí ČR vyhodnotil žádost obce na dotaci na energetické centrum Staré Město a postoupil ji k projednání v 32. Radě Fondu.
- 8) Staré služební auto Š 105 bylo prodáno za 10 tis. Kč, jiné, ojeté bylo koupeno za 37 tis. Kč.
- 9) Česká numismatická společnost Kroměříž nabízí medaile ražené k 1. výročí povodní na Moravě. Provedení je v bronzu, stříbre a ve zlatě.
- 10) OkÚ Šumperk - referát regionálního rozvoje žádá obec o spolupráci při lokalizaci Mariánských, trojičních a dalších světeckých sloupů a pilířů.
- 11) OkÚ Šumperk - referát regionálního rozvoje žádá o zaslání seznamu akcí k 80. výročí vzniku Československé republiky, u kterých je obec pořadatelem nebo spolupořadatelem.
- 12) Obec může mít svůj prospekt na Internetu na adrese www.obce.cz. Vytvoření prospektu stojí 1.750,-

Kč, umístění stojí 500,- Kč a měsíční poplatek za provozování činí 200,- Kč bez DPH. Sestavení prospektu je nutné zatím zvážit.

- 13) Obecní rada se seznámila s potřebným počtem podpisů občanů k podpoře kandidatury do obecního zastupitelstva dle zák. č. 152/1994 Sb. Petiční listina pro nezávislého kandidáta musí obsahovat 86 podpisů, pro sdružení nezávislých kandidátů 150 podpisů.

KE SPOJENÍ DVOU SPŘÁTELENÝCH OBCÍ CHYBÍ 5 KM CESTY

Starosta Obce Stronie Slaskie mgr. Zbigniew Lopusiewicz zaslal koncem července letošního roku ministru dopravy a mořského hospodářství panu Morawskemu dopis, který citujeme.

Městský úřad ve Stroniu Sl. zasílá k rukám pana ministra návrh ve věci urychleného uvedení krajské silnice č. 45107 na úseku Nowa Morawa - Kladské sedlo (silnice vedoucí na hranici Polské republiky) do plánu oprav a také k zabezpečení finančních prostředků k tomuto účelu ve výši 2 mil. zlotých.

V roce 1995 byl na Kladském sedle uveden do provozu hraniční přechod v turistickém režimu Nowa Morawa - Staré Město. Tento přechod umožnil navázání partnerských styků mezi Obcí Stronie Slaskie a českou Obcí Staré Město. Vzdálenost oddělující obce je 15 km přes Kladské sedlo a kolem 200 km přes silniční přechod v Boboszwów. Obecní samosprávy podnikají kroky aby se tento přechod překvalifikoval na automobilový.

Tyto činnosti jsou diktovány chutí zaktivizovat příhraniční spolupráci a rozvoj turistického ruchu a tím obohatit turistickou nabídku jmenovaných obcí. Starosta Starého Města získal prostředky na realizaci tohoto úkolu a nyní již končí práce spojené se stavbou silnice na území České republiky.

Podobné kroky musí podniknout i Obec Stronie Sl. aby byl zrealizován společný cíl.

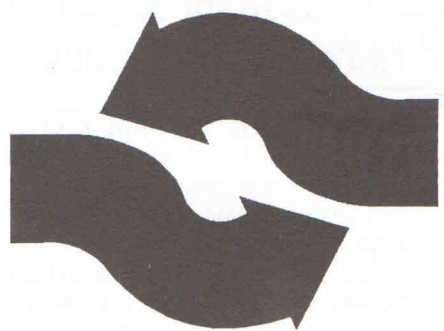
V letech 1997/1998 Obec Stronie Sl. společně s Obvodním ředitelstvím veřejných komunikací ve Wroclawi financovala otevření silnice Boleslawów - Nowa Morawa na úseku dlouhém přes 2 kilometry. Práce byly ukončeny částkou 288 tis. zlotých z čehož 30 %

nákladů to je 87 tis. zlotých pokryla Obec Stronie Sl. Je to podstatná částka v poměru k obecnímu rozpočtu, bereme-li v úvahu fakt, že Obec Stronie Sl. měla ohromné ztráty v technické infrastruktuře způsobené loňskou povodní.

Pokračování těchto prací, to je výstavba kolem 5 km cesty, která v současnosti nemá asfaltovou vozovku a je využívána jako lesní cesta.

Obecní zastupitelstvo obce Stronie Slaskie se obrací na pana ministra s prosbou o pomoc při realizaci činu tak důležitého pro Obec Stronie Slaskie a Staré Město.

□ Přeložil: ing. Panský

NOVÝ MOST BYL DOKONČEN

V půli srpna byl u nádraží ve Starém Městě firmou DOPRAVNÍ STAVBY HOLDING a. s. Olomouc dokončen a předán do provozu nový dvouproudový most přes řeku Krupou. Tento most, který i s chodníkem a napojením na komunikace stál 4,2 mil. Kč, nahradil původní klenutý železobetonový most postavený po povodni roku 1903 a poškozený povodní v červenci 1997.

Obce, památky a podpora cestovního ruchu

Charakter kulturních památek ovlivňuje způsob financování jejich oprav a údržby. Prostředky vynaložené na opravu a údržbu přináší zpravidla nepřímé efekty. Podle možnosti obecního rozpočtu by obce měly údržbě a opravám památek věnovat pozornost a pokud možno na ně vynakládat své fi-

nanční prostředky. Proč by tomu tak mělo být?

Některé památky mají velký význam pro zachování kulturního dědictví. Kulturní památky nejsou zbožím v pravém slova smyslu tzn. že neprochází trhem, ve kterém se utváří cena. Nelze u nich plně uplatnit ekonomická kritéria hodnocení efektivnosti vložených finančních prostředků. Památky představují veřejný statek, který užitek přenáší.

Jako pozitivní přenos užítu na jiný subjekt můžeme uvést:

- kladný dopad na kulturní život současné i budoucích generací, kulturní a estetické působení na člověka

- pozitivní vliv na rozvoj navazujících kulturních odvětví v obci, městě či regionu, např. na divadla, kina, galerie tím, jak roste návštěvnost představení, výstav a pod. Růst návštěvnosti má pozitivní dopad na růst příjmů ze vstupného, a to nejen u kulturních zařízení zřizovaných obcí, ale především u soukromých podnikatelů i právnických osob

- kladný vliv na rozvoj navazujících odvětví a služeb, zejména na rozvoj cestovního ruchu, výroby a prodeje upomínkových předmětů a propagačních materiálů, stravovacích, ubytovacích, tělovýchovných, turistických a dalších služeb.

Z dlouhodobého hlediska tedy péče o památky ovlivňuje zvýšení atraktivnosti obce i celého regionu, což má pozitivní dopady na rozvoj soukromého i veřejného sektoru. Konec konců užitek z turistického ruchu mají zpravidla města a obce celé oblasti.

Přiliv turistů vyžaduje rozšíření navazujících oborů, které s cestovním ruchem souvisejí. Vytváří se další pracovní příležitosti, zvyšuje se zaměstnanost v soukromém i veřejném sektoru. Rostou příjmy soukromníků i obce, je možnost financovat další investice a další rozvoj.

Z dlouhodobého hlediska péče o památky tedy rovněž ovlivňuje zvýšení příjmů do rozpočtu obce a to v podobě:

- růstu daňového výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání, který je podle stávajících rozpočtových pravidel celý příjmem rozpočtu obce; rostou však i příjmy respektive zisky firem - právnických osob

- růstu příjmů z pronájmu obecního majetku - pozemků, budov, poněvadž obec získává na atraktivitě, rostou ceny nemovitostí vlivem polohové renty

- růstu výnosů z místních poplatků - je tomu tak tehdy, je-li zabezpečena průkazná evidence vstupného, návštěvnosti, ubytování v ubytovacích za-

řízeních v obci atd., aby nemohlo docházet k daňovému úniku.

Mezi negativní vlivy můžeme zahrnout:

- nespokojenost některých obyvatel, kterým vadí rostoucí turistický ruch, hluk, fronty v obchodech

- případný vliv na eventuální růst cen některých služeb a někdy i zboží v souvislosti s růstem návštěvnosti.

Je možné říci, že pozitivní vlivy jistě převažují nad negativními. Proto je důležité, aby obce jako základní články územní samosprávy věnovaly pozornost stavu památek na svém území, potřebě oprav a údržby, a to i tehdy, nejsou-li tyto objekty v obecním vlastnictví.

□ ing. J. Peková

POČASÍ LÁMALO TEPLOTNÍ REKORDY

V polovině srpna vyvrcholila několikadenní vlna tropických veder, která sužovala naši republiku. Rtuť teploměru se mnohde znovu přiblížila 36 °C a počasí tak letos v létě už po několikáté vytvořilo nový teplotní rekord. V Praze naměřili meteorologové rekordních 35,6 °C. Nejvyšší teplota naměřená v pražském Klementinu s hodnotou 33,5 °C z roku 1952 tak byla překonána. Například 12. srpen se může honosit titulem nejteplejší od roku 1775, kdy se měření začalo zaznamenávat.

Absolutní rekord však drží letošní 21. červenec, kdy rtuť teploměru vyšplhala nejvýše v Žatci a to na 38 °C.

Počasí v červenci 1998

Datum	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
teplota max. °C	23,2	23,4	25,2	19,6	22,2	17,6	17,2	14,2	18,8	19,4	
teplota min. °C	12,2	9,2	6,8	7,2	12,2	9,2	11,4	8,2	11,2	9,0	
teplota prům. °C	15,9	14,2	18,0	12,3	13,8	14,2	12,9	15,3	12,9	12,1	
sluneční svit v h	9,0	9,5	10,5	3,0	0,2	-	-	-	7,5	3,0	
Datum	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
teplota max. °C	18,8	19,8	26,8	17,8	19,8	20,4	19,2	22,2	24,4	29,2	
teplota min. °C	11,2	13,4	12,2	4,8	7,2	11,2	11,0	12,2	10,2	14,0	
teplota prům. °C	14,6	15,0	17,7	14,0	12,5	12,5	13,5	16,5	18,6	19,1	
sluneční svit v h	3,5	2,5	11,5	12,0	14,5	5,5	6,0	9,0	11,5	12,0	
Datum	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
teplota max. °C	31,2	29,8	30,0	24,4	23,4	23,8	29,6	25,4	23,4	23,8	22,4
teplota min. °C	19,2	15,2	13,0	16,2	16,4	13,8	13,0	13,2	11,8	14,2	13,6
teplota prům. °C	24,3	23,9	20,8	17,5	19,8	18,4	18,5	20,9	15,3	23,2	15,6
sluneční svit v h	14,5	13,5	9,5	7,5	6,5	5,0	7,5	4,0	-	-	3,5

Soukromá elektroopravna ESPRO Jeseník

provádí

ve Starém Městě a okolí

tyto opravy elektrospotřebičů

Ve Vašich bytech

- chladničky a mrazničky
- automatické pračky
- elektrické sporáky, bojler, AKU kamna

Dílensky

- klasické pračky a ždímačky
- vysavače, mixery, žehličky
- kulmy, fény
- a další elektrospotřebiče

Volejte tel.: 0645/401160

ESPRO - CHUDĚJ

Školní 52, 790 01 JESENÍK

Ve Starém Městě bylo "jen" 31,2 °C. Celý měsíc však k nejteplejším v historii nepatří. Letošní červenec totiž vyplnilo několik velice chladných dní a průměrnou teplotu 17,5 stupně zachránila až tropická vedra v druhé polovině měsíce. Přesto zůstává letošní červenec 2 °C pod dlouhodobým průměrem.

□ J. G.

Pohledy do minulosti

45. ČÁST

Ze Starého Města pod Sněžníkem

1. července byla ustavující schůze MNV, v níž KSČ jako nejsilnější strana po bojovném zasedání strhla na sebe celé vedení a. obsadila místo předsedy, obou náměstků a všechny důležité referáty.

Noví členové Junáka ze St. Města složili 4. t. m. za účasti junáckého oddílu z Hradce Králové, divišho oddílu ze Suškova a míst. oddílu slavnostní slib na hřbitvu, kde byl zapálen táborový oheň. Slavnosti se zúčastnilo na 60 junáků a mnoho místního obyvatelstva.

V předvečer výročí mučednické smrti mistra Jana Husa uspořádala místní rada osvětové vzpomínkovou trýznu za účasti korporací, škol, SNE vojska a občanstva. Projev o životě a významu M. J. Husa učinil předseda MNV Durdák.

Turistická chata na Kralickém Sněžníku ve výši 1472 m n. m. je opět v provozu.

Článek z nár. soc. týdeníku Volné slovo z 10. 7. 1946 o ustavující schůzi MNV po prvních volbách v obci.

Minulé Pohledy byly motivovány náležen česky psané listiny v okresním archívu z roku 1928 s názvem Česká menšina ve Starém Městě v letech 1918 - 1928, kterou jsem zpracoval do tématu Češi na Staroměstsku v jeho historii. Už v té době jsem měl k dispozici další materiál k tomuto tématu. Jsou jím vzpomínky pana R. Máchy na léta 1945 - 1948, které napsal někdy v polovině 80. let pro tehdejšího kronikáře obce pana J. Petrlu, jak je uvedeno v jejich závěru. V kronice ani v jejích přílohách jsem však toto vyprávění nenašel. Jeho kopii jsem získal od jednoho ze současných občanů obce. Jedná se o osobní vzpomínky autora na toto důležité období v našich dějinách. Domnívám se, že ne všechny věci zde uvedené odpovídají skutečnostem jak já jsem je poznal. Přitom nemohu jinak, než předpokládat, že počet čtenářů těchto vzpomínek se bude v budoucnu zvětšovat. Navíc už dnes většina lidí může poznatky o této době získávat jen zprostředkovaně. A protože si nemyslím, že by bylo správné, aby se tyto osobní vzpomínky a subjektivní poznání jejich autora stalo základem objektivních poznatků o této době u současné střední a mladé generace i u generací budoucích, rozhodl jsem se tyto vzpomínky zveřejnit a zaujmout k nim stanovisko. V něm jsem vycházel z toho, co jsem získal prohlídkou spisového materiálu z těchto let v Okresním archívu v Šumperku i v rozhovorech s více jak deseti pamětníky na tato léta, kteří žijí s námi ve Starém Městě. Jsem nucen tak učinit, i když mohu předpokládat, že reakce čtenářů Pohledů nebudou tentokrát jednoznačné. Nejprve si tedy přečtěte, jak p. Mácha vzpomíná na poválečné Staré Město:

"V úvodu bych se chtěl vrátit k mé anabázi, kterou jsem prodělal, než jsem se v roce 1945 ocitl ve Starém Městě. Na výzvu vlády odebral jsem se v květnu 1945 na své bývalé služební působiště před druhou světovou válkou do Osoblavy, kde jsem nastoupil u finanční stráže. Osoblaha byla úplně zničena, v centru zůstala na náměstí jen kašna. Všude na poli špatně zahrabané mrtvoly, zásobování žádné. Lidé, kteří tam žili v dírách, se na mne obraceli o pomoc, protože mě znali z dřívějšího působení (krádeže, znásilňování). Nemohl jsem to vydržet a proto jsem požádal o přeložení. Obdržel jsem umístěnku do Starého Města p. Sněžníkem. Vzdálenost z Osoblavy jsem ušel pěšky v plné polní za dva dny.

Ve Starém Městě jsem se proto cítil jako na jiném světě. Našel jsem město zachovalé se vším nepoškozeným zařízením. V městě byl lékař, lékárna, zubař, zvěrolékař. Potraviny na lístky k dostání. Byli zde 3 řezníci, porážka dobytka, koňský řezník, 9 hostinců, 4 pekaři, 2 obchody střížním zbožím, 4 se zbožím smíšeným, krupařství, hodinářství, 2 trafiky i papírnictví. Ve městě byla expozitura okresního soudu s pozemkovou knihou a šatlavou (která byla Čechy používána), důchodkový úřad, spořitelna i záložna, která měla sídlo na radnici. V provozu byla elektrárna na 120 V, která zásobovala proudem textilku i celé město. V nynější spořitelně měla úřadovnu i finanční stráž, dále byla ve městě četnická stanice. V bývalých kasárnách byl za války učitelství ústav, pomůcky jsme později převáželi do české školy.

Občanům německé národnosti byly odebrány radiopřijímače a jízdní kola. Přijímače na 120 V byly na radnici a každý, kdo měl zájem, si je mohl vypůjčit. Kola byla uskladněna v hotelu Sněžník. Češi si půjčovali bez potvrzení. I já jsem měl jedno na cestu ze Starého Města do Hanušovic a nikdo nechtěl, abych ho vrátil. Rádía na radnici lidé rozmontovávali, nakonec zbytky byly naloženy na nákladřák a odvezeny (1).

Když jsem do Starého Města přišel, našel jsem českou školu v malém chatrném domečku na cestě k nádraží před nynější panelovou výstavbou. Škola nebyla v provozu (2). Ve Starém Městě bylo mnoho malých přízemních domků, hlavně kolem nádraží, ke kostelu a z náměstí směrem na Vrbno. Bydleli v nich většinou drobní lidé, zaměstnanci Buhla, nebo řemeslníci. Jak jsem je poznal, byli to dělníci - třída polochudobná, oproti druhé straně - majitelům obchodů, úředníkům a státním zaměstnancům. Dráha do Hanušovic byla

přerušena - vyhozený viadukt. Cesty do Hanušovic a zpět jsme absolvovali koňským potahem.

Dosídlování Starého Města a okolí bylo uskutečňováno svérázným způsobem (3). Komisařem byl Emil Durdák a k ruce měl pomocníka Michálka a zvláštní stráž - prý policie v hasičských uniformách. Vedoucím skupiny byl národní správce na hotelu Národní dům. U toho jsme později dělali prohlídku a zabavili zde množství látek a jiného zcizeného zboží. Konali jsme domovní prohlídky i u ostatních. Ve věži místního kostela jsme našli značné množství ukrytých zboží, cennosti, rádía a pod., které si tam před příchodem fronty uschovali místní občané. To samé bylo v Chrásticích i ostatních obcích.

Osídlování se dělo takto: Zájemce přišel do Starého Města, vyhlédl si hospodářství nebo jiný objekt o který měl zájem, zašel na radnici a tam mu byl vydán dekret. Žádné soupisy, co si kdo udal do seznamu, to platilo. Že mluvím pravdu, aplikuji na mém případě. Byl mi přidělen byt v č. p. 189 a na radnici předány klíče. V bytě prý bydlel nějaký lesní rada. V celém domě (4 byty) již nikdo nebydlel. Byt byl úplně zařízen se vším všudy i s plnou spižárnou. Manželka mi tam nechtěla jít, a tak jsem klíče vrátil. Nastěhoval jsem se do bytu v budově č. p. 313 (nyní stanice SNB), který byl úplně prázdný. Všechno zařízení jsem si přivezl z bývalého působiště Velkých Opatovic u Jevíčka. Do zmíněného bytu se nastěhoval můj kolega Pokorný. Tomu to vyhovovalo, protože si do Starého Města nic nepřivezl. Po letech, když jsem odešel od SNB, byl mi přidělen ten samý byt, do kterého jsem se v roce 1945 nechtěl nastěhovat. Zde bydlím dodnes.

V obchodech ve městě byly všude vývěsky "Zde se německy nemluví". Němci nesměli chodit po chodníku, jen na vozovce. Když potkali Čecha, měli se zastavit, smeknout a pozdravit. Němci pracovali na svých majetcích, Češi dělali šafáře, někteří nepracovali vůbec, vysedávali v hostincích. Za práci pak dávali těmto pracovníkům minimum. Bydleli společně (5).

Ve městě bylo Pastvinářské družstvo, obhospodařovalo velkou oblast, která sahala až k Rýmařovu. Ředitelství bylo v Kolštejně, ředitelem byl Dr. Rooss. Kino nepromítalo. První představení bylo až později v nynějším Domě osvěty. Aby se mohlo vůbec hrát, kupovali jsme si více vstupenek, protože kvóta na promítání byla 25 osob. My od finanční stráže jsme měli přiděleny Němky z lepších rodin a s nimi jsme chodili služebně na sběr borůvek. Večer se sběr odevzdával před radnicí.

Protokol

Při předání bytu po něm příslušné *Ed. Albert*
- e Starém Městě, ul. *Pátráče pluhu 13* číslo 120 byty převzatý novým nájemníkem
pomen. *Smě. by. Radol* bytem v *Město. Ed. Radol* prozatímní
a kdykoliv odvolatelné správy zde uvedou věci.

Úvodní část protokolu o předání majetku novým národním správcem.

Nerad vzpomínám na ty doby, kdy jsem byl nucen z funkce příslušníka finanční stráže být přítomen vystěhování Němců z pohraničí. Každých 14 dnů byla jedna akce. Rodina obdržela vyzvání, aby se připravila na odsun. Mohla si vzít s sebou zavazadla do 30 kg. V místě se prohlídky zavazadel nekonalý. Na určený den byly rodiny zavazeny do Šumperka (bývalá budova robotárny) a nastala doba, kdy byly připravovány na odsun. Osobní prohlídky, prohlídky zavazadel a zabavování věcí, které nebylo povoleno z ČSR vyvézt. Za dva až tři dny byl transport připraven a celý vlak vypraven na odsun. Odsuně jsem prodělal několik, a to jak v Šumperku, tak Mohelnici, kde byly transporty z jiných částí okresu (6).

Po vystěhování Němců začal jít život do jiných, ne však normálních kolejí. V městě byly 4 politické strany. Zúčastnil jsem se prvních voleb. Nejsilnější stranou byla KSČ. Zásahu na tom měl i s. Durdák, který osídlencům při příchodu dával i přihlášky do strany. Začaly se soukromě likvidovat vesnice, Vrbno, Adamov, kde byly bourány budovy, ze dřeva dělána kola na topení a po vagonech prodávána do vnitrozemí. Teď z toho mohly být pěkné rekreační oblasti (7). V nynější ozdravovně Ministerstva vnitra se konaly trachetace staroměstských i okresních pohlavářů. Správce Novotný pak utekl do Německa za družkou, která byla odsunuta. Dalo se čekat, že na kritiku těchto poměrů nastane odezva. Bylo na mne učiněno udání na ministerstvo financí, že má přítomnost v pohraničí není žádoucí. Páni z Prahy přijeli, vyšetřovali, nakonec jsem ve Starém Městě zůstal a čas mně dal za pravdu.

Jsou to jen kusé vzpomínky na začátky života v našem městě po osvobození. Když jsem mluvil s místními Němci, tak mi říkali, že mají dobré vzpomínky na sovětské vojáky, ale špatné na Čechy, kteří přišli do Starého Města. Nechci se zde zmiňovat o represáliích, které někteří šovinisté prováděli. Mrzelo mně, že nejhůř se chovali takoví vlastenci, kterým hitlerovský režim neublížil, mnozí z nich žili v zabraném území po celou válku s nimi a pak Němce chtěli ve svém chování předčít (8)."

A nyní několik mých poznámek k tomuto textu:

(1) O této věci jsem se už zmiňoval ve Zlatém rohu č. 11/97. Jedna ze složek s dokumenty MSK z té doby v okresním archivu nese označení "Radiopřijímače". Jsou v ní desítky různých žádostí MNV z jižní části okresu, aby jejich občanu byl v naší obci přidělen radiopřijímač. Důvody jsou značně rozdílné, některé žádosti mají doporučení OSK (ONV). Je zde i několik seznamů o

zapůjčení rádií novým osídlencům včetně přesných popisů přístroje. Dále jsou zde dopisy naší MSK z března 1946, kterými se zajišťoval soupis rádií podle obcí, kam byly přiděleny. I zde jsou kromě jmen uváděny typy a čísla radiopřijímačů a tamní MNV je žádán, aby potvrdil, že je vede v evidenci jako národní majetek. Např. seznam pro MNV Hostice obsahuje 32 jmen, MNV Vyšehor 13 jmen, MNV Svěbohov 10 jmen a td. Domnívám se tedy, že tyto materiály dokazují jiný stav v této věci. O kolech jsem ovšem žádné doklady nenašel, ne všechny složky jsem však stihl prolistovat.

(2) Jedná se o zřetelnou chybu. Česká škola pro děti nových osídlenců byla v obci otevřena 1. září 1945 - 2 třídy obecné školy - 42 dětí a koncem října 1. třída měšťanské školy - 27 dětí, a to v budově č. p. 77, kde je dodnes. Dříve být otevřena ani nemohla. Onen "chatrný domeček" bylo snad č. p. 90, kde byly česká menšinová škola v podnájmu v letech 1924 - 1936, než byla vystavěna pro menšinovou školu nová budova v dnešní Lesní ulici.

(3) Lze těžko hodnotit, že se osídlování dělo svérázným způsobem, to by zde musela být nějaká norma obvyklého způsobu. A to určitě nebyla, protože výměna obyvatelstva v pohraničí po druhé světové válce byla po všech stránkách akcí zcela novou, nikdy před tím nerealizovanou, která se teprve ve svém průběhu zajišťovala potřebnými nařízeními a vyhláškami, jež stávající stav doplňovaly či měnily.

(4) Použití osobní zkušenosti nepovažuji v tomto případě za uvážlivé. Těžko lze předpokládat, že v květnu 1945 půjde někdo z mála prvních Čechů na radnici předávat jednomu z prvních členů čs. ozbrojené moci v obci byt tím způsobem, že mu bude počítat židle. Navíc po prohlídce pan Mácha tento byt stejně nechtěl. Praxe v této věci byla zpočátku taková, že osídlenci, kteří sem přišli v létě 1945, přebírali vybranou živnost či zemědělskou usedlost do národní správy jako celek bez inventurního předávání jen na základě vystavení jmenovacího dekretu na národní správu nad konkrétním německým majetkem. Obvykle na něm pracoval německý vlastník, tomu zástupci čs. státní moci představili českého národního správce tohoto majetku a předpokládalo se, že předání majetku proběhne mezi nimi v průběhu pracovního procesu. Od podzimu byl tento nedokonalý způsob nahrazen oficiálním předáváním, jak o tom svědčí i uveřejněné

faksimile předávacích protokolů. Získal jsem souhlas zveřejnit části z osobních spisů po p. R. Smělmě. Jde především o jmenovací dekret na rolnickou usedlost p. Alberta Pösela v č. p. 120 ze dne 14.11.1945, o potvrzení, že jmenovaný národní

správce složil předepsaný slib a o předávací protokol. Ten má dvě strany a obsahuje podrobný soupis věcí v jednotlivých místnostech, v síni, na půdě, ve sklepě, v komoře, ve chlévě, v kůlně, na dvoře i ve stodole za městem, a to včetně zásob dřeva, brambor, řepy, obilí a sena.

(5) Nikdo z těch, se kterými jsem mluvil, si na uvedené vývěsky a způsob zdravení nevzpomíná, většina z nich to považuje za nesprávnou informaci. Co se týče pracovní aktivity nových osídlenců, byla rozdílná, to většina připouští. Slyšel jsem i několik jmen, kde bylo možné takové hodnocení. Ale zdaleka to nebyla obecná praxe té doby! Zda plat bývalým německým vlastníkům - nyní zaměstnancům - byl dostatečný či "minimální" lze dnes asi už těžko hodnotit.

(6) O odsunu jsem psal ve Zlatém rohu č. 8/96 a 11/97. Pocity p. Máchy chápu, jistě to nebyla příjemná záležitost. Ale i zde je chybný údaj. Podle dochovaného tiskopisu Výzva k odsunu byla váha zavazadla pro každého jednotlivce 50 kg a podle výnosu MV P 300/4818 z 20.6.1946 byla pro všechny Němce odsouvané do USA zóny zvýšena na 70 kg. V této vyhlášce je řada povinností vůči přesídlovacím referentům a velitelům internačních středisek, které se týkaly všech odtud odsouvaných obyvatel (dovybavení všech, kteří nemají vlastní vybavení, z prostředků ONV, vývoz předmětů potřebných pro výkon povolání, zásady odsunů ucelených rodin atd.). V okresním archivu je např. zachována řada doporučení MSK Staré Město k žádostem místních německých žen k odsunu společně s internovaným manželem.

(7) Je vcelku známo, že výraznější vítězství KSČ v pohraničí v těchto volbách bylo dáno především sociálním složením nových obyvatel a ne aktivitou předsedy MSK. S tvrzením, že z uvedených vesnic mohly být rekreační oblasti, lze velmi vážně diskutovat. Žiji zde od r. 1950 a vím, že rekreační boom (zájem o volné objekty) zasáhl tuto oblast až v první polovině 60. let. Těch téměř dvacet let by tyto prázdné objekty jen těžko přečkaly. Tím ovšem uvedený způsob likvidace neschvaluji.

(8) Slovo represálie považuji po tom, co mně říkali již zmínění starousedlíci, za značně nadnesené. Jen jeden z nich konstatoval, že mezi přítomnými Čechy se ojediněle vyskytli i tací, ze kterých měli místní Němci obavy. Slyšel jsem však pouze dvě taková jména a to by potvrdovalo, že šlo spíš o výjimku. Je třeba ale také vidět, že všichni tito lidé si přinášeli do nového domova i různé zkušenosti z válečných let, které mohly jejich chování ovlivnit.

□ V. Černý, kronikář

Všechny tyto věci jsou národním majetkem. Svědčí o přivlastňování, ab od nás toto majetku bude trestáno lidovým soudem. Nový nájemce přebírá číselním dnem tento Národní majetek do prozatímního a kdykoliv odvolatelného používání a zavazuje se, že s majetku nic neodnese, že ručí za škody, které by zavlnil svou neobalostí, a že majetku bude spravovat jako řádný hospodář.

Na důkaz toho podepisuje žadatel na přítomnosti svědků a 1 člena zajišťovací komise tento protokol. Svědci se spolupodepisují.

Ve St. Městě, dne 18. října 1945.

Podpis a ead adresy vyžad. Podpis čes. zajišťovací komise. Podpis nového nájemce bytu, poznamenejte to správc. Nár. majetku
Albert Pösel *J. Smělmě* *Štěpán Radol*

Zadní část téhož tiskopisu s poučením a podpisy.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Životní jubilea v září

70 let

Anna Bednářová 17.9.1928

nám. Osvobození č. 70

80 let

Jan Moravčík 27.9.1918

Nová č. 226

81 let

Hedvika Adamčíková 1.9.1917

Sportovní č. 223

Jubilantům přejeme do dalších let mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti.

Narozené děti

Monika Novotná 12.7.1998

Hornická č. 199

Josef Dulovec 5.8.1998

Květná č. 240

Přejeme klidné a šťastné prožití dětství!

Úmrtí

Marie Mrekvová 27.7.1998

Jesenická č. 14 81 let

Jaroslav Vološuk 28.7.1998

Malé Vrbno č. 143 36 let

V pátek 4.9.1998 by se dožila 70. let naše maminka a babička

paní

BOHUMILA GABRIELOVÁ
ze Starého Města.

Dne 21.7.1998 uplynulo 10 let od jejího úmrtí.

S láskou vzpomínají
dcery Mirka a Iva s rodinami.

TRIGLAV 9.7. - 12.7.1998

Ve dnech 9. až 12. července se uskutečnila výprava na nejvyšší vrchol Julských Alp TRIGLAV (2864 m n. m.) ve Slovinsku. Účastníky výpravy byli: Luďa Ovčiarik a Petr Maňas ze Starého Města, Rosťa Trnka z Jindřichova, Pavel Krchňák z Prostějova. Trasa vedla přes Rakousko, kde se na posledním odpočívadle před Karavantunem přespal pod širákem. Ráno po snídani jsme vyrazili dále k cíli ALJAŽEV DOM (1015 m n. m.). Zde končí pohodlí automobilu, dále už jen po svých, s těžkými batohy a s výhledem na majestátně tyčící se horu, která je naším cílem. Po pěti hodinovém náročném výstupu v těžkém terénu se ubytováváme na chatě TRIGLAVSKI DOM (2515 m n. m.). Na místě se dovídáme, že zde probíhá vzpomínkový pochod partyzánů na Triglav, který se

koná vždy 10.7. Ocítáme se v přátelském prostředí. K našemu velkému úžasu se dovídáme, že na oslavě je přítomen také i prezident Slovinska Milan Kučan, který sedí u vedlejšího stolu. Žádáme o autogram na pohlednici. Po zjištění, že jsme Češi z Moravy, musíme prezidentovi zazpívat moravskou lidovou (V Hodoníně za vojáčka). Sklízíme potlesk. Oslava je pro Slovince i nás krásnou vzpomínkou.

Ráno druhého dne po nástupu do stěny M. Triglavu potkáváme z vrcholu sestupujícího Milana Kučana, který na nás volá "Zdar Moravaky". Všichni se zde společně fotografujeme. Všude přítomná mlha nám nedovolí vidět krásné okolí horských štítů. Na samotném vrcholu se podepisujeme do vrcholové knihy a vaříme si kávu. Pořizujeme si foto. Vrchol opouštíme po jistících laněch a naším dalším cílem je TRŽAŠKA

KOČA NA DOLIČU (2151 m n. m.), kde se zastavujeme na malé občerstvení. Dále pokračujeme do sedla LUKNJA (1758 m n. m.). Při sestupu do nadmořské výšky 1600 m objevujeme nádherně rozkvetlou horskou květinu. Ze sedla Luknja docházíme zpět k Aljaževu Domu, kde krásně znavení a dojatí nasedáme do automobilu a loučíme se s horou a se Slovinskem. Dojíždíme do Mikulova, kde přespáváme, a 12.7. nás vítá Staré Město.

Všem příznivcům hor Julské Alpy doporučujeme.

Ve dvorním traktu domu č. 70

na náměstí ve Starém Městě
je otevřena prodejna

PRŮMYSLOVÉ ZBOŽÍ

Nabízený sortiment:

- * kuchyňské potřeby
- * železářské zboží
- * elektrospotřebiče
- * barvy, laky
- * rozlévaný: Jar 22,- Kč/l
- * šampon 38,- Kč/l
- * tek. mýdlo 24,- Kč/l
- * aviváž 20,- Kč/l

Otevřeno
pondělí až pátek
9 - 12 13 - 17
sobota
9 - 12

Těšíme se na Vaši návštěvu.

**Dne 1.5.1998 zahájila v přízemí
obchodního domu Jednota
provoz nová prodejna
"Zahrada a domov".**

Co u nás najdete?

- * substráty, svíčky
- * hnojiva
- * květináče
- * krmiva pro psy, kočky, králíky
- * porcelán, dárkové zboží
- * hračky
- * galanterii

Dále nabízíme na objednávku:

- * keřové i pnoucí růže
- * ovocné stromky
- * angrešt, rybíz

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Ing. Zdeněk Šperka

nabízí

**pomoc při zpracování smluv
kupních, směnných,
nájemních či smluv
o postoupení pohledávky,
též při zpracování daně
z nemovitostí a pod.**

Adresa: Jesenická 358
Staré Město
Telefon: 0649/239182

MVDr. Tomáš Blažek

si dovoluje oznámit, že zahajuje
veterinární léčebnou, preventivní
a poradenskou činnost v oblasti
velkých i malých domácích zvířat.

Na základě telefonické
objednávky přijedu a ve Starém
Městě neúčtuji cestovné.

Akutní případy řeším pokud
možno okamžitě a kdykoliv po
celý den, ostatní případy v odpo-
ledních a večerních hodinách.

**Telefonický kontakt je možný
na mobilním telefonu**

0602 - 545 185 nonstop.

**Objednat se je možno přes den
i na telefonním čísle
239 182 kl. 139.**

ZEDNICTVÍ DIRBÁK

provede veškeré zednické práce
jako obklady, dlažby, fasády.
Vše v menším i větším rozsahu.
Zajišťujeme i rekonstrukce
rodinných domků.

Lukáš Dirbák

Kunčice č. 45

788 32 STARÉ MĚSTO P. SN.

tel.: 239544 (po 18 hod.)

Zprostředkovatelská agentura

CHALUPAŘ

hledá pro své klienty chaty
a chalupy
za účelem rodinné rekreace.

Kontaktní adresa:

Paní Greplová, Čechová

Bludovská 12

787 01 ŠUMPERK

tel. 0649/215480 - záznam

0649/213222 kl. 124

Nechte vydělávat svůj majetek.

Obchod s palivy

Huťa Zdeněk

Žižkova 11, 789 01 Zábřeh

tel./fax 0648/21468

Dovolujeme si pozvat občany, kteří
řešili nebo do budoucna budou řešit vy-
tápění svého rodinného domku, na
informační přednášku o alternativních
možnostech výběru zdroje - kotle s při-
hlédnutím k ekologické a ekonomické
stránce do budoucích let.

Přítomen bude pracovník Energetické-
ho konzultačního informačního střediska -
České energetické agentury při Mi-
nisterstvu průmyslu a obchodu České re-
publiky, který bude nestranně odpovídat na
Vaše případné dotazy týkající se energeti-
cké situace v naší republice.

Neváhejte a přijďte, informace Vám
pomohou při rozhodování.

Přednáška se koná ve čtvrtek
10.9.1998 v 17.00 hodin v malém sále
Kulturního domu ve Starém Městě.

**Obchodní firma
OBCHOD S PALIVY**

Huťa Zdeněk, Žižkova 11,
789 01 Zábřeh

tel./fax 0648/21468

NABÍZÍME OBČANŮM:

- Prodej a rozvoz pevných paliv
- Poradenskou službu v rozho-
dování a výběru zdroje k vytá-
pění vašich rodinných domků
i větších objektů
- Dodáváme ekologické kotle s
ekonomickým provozem o vý-
konech 25, 40, 100, 200, 300
a 500 kW

PRODEJ A ROZVOZ PALIVA

zajišťujeme z nádraží ČD ve
Starém Městě prostřednictvím
firmy SCHÖNOVÁ Hana,
Jesenická 357, Staré Město.

OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁME

na vrátnici firmy STARLEN
(bývalý závod Moravolen)
osobně nebo telefonicky na
čísle 239101.

**PŘED OBJEDNÁNÍM PALIVA
SI OVĚŘTE CENU U VÍCE
DODAVATELŮ.**

**NEPLAŤTE ZA OTOPI VÍCE
NEŽ MUSÍTE!**

TAŽNÁ ZAŘÍZENÍ

Firma Josefa Medery

zprostředkuje, prodá
popřípadě i namontuje
tažná zařízení na osobní
i užitková vozidla.

Na všechny vozy
tuzemské, např. Š 1000 MB,
Š 100, Š 105, Š 120, Favorit,
Felicia, Octavia - super cena,
a zahraniční vozidla všech
dovážených značek.

Josef MEDERA,

Převízká 9, 787 01 Šumperk,

tel. domů + záznam: 0649/216700

mobil: : 0602/766400

nebo

Přemysl Novotný, Jesenická 37,

788 32 Staré Město,

tel: 0649/239188

KINO STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

ZÁŘÍ 1998

1. úterý	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
MIMIC (105 min)	<i>Neznámý vetřelec ohrožuje newyorské metro.</i>	
5. sobota	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 21,- Kč dospělí 31,- Kč
ČESKÁ SODA (90 min)	<i>Celovečerní filmový sestřih zatracovaného televizního pořadu. Jen pro silné jedince nebo kolektivy! Doporučená přístupnost od 12 let.</i>	
8. úterý	20.00 hod	Vstupné: 35,- Kč
MANDRAGORA (130 min)	<i>Svět dětské prostituce, násilí a drog, kousek od Vašeho domu. V patnácti letech zaprodali svá těla, teď bojují o své duše... Film ČR. Mládeži nepřístupný</i>	
15. úterý	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
SPICE WORLD (92 min)	<i>Jeden z největších hudebních fenoménů dneška - dívčí skupina. Všichni je znají. Ale znají je opravdu? Ví někdo z nás, jaké opravdu jsou? Doporučená přístupnost od 10 let.</i>	
18. pátek	13.30 hod pro ŠD	Vstupné: 15,- Kč
TORNÁDO BUDY (97 min)	<i>Pes v domě. Nemá jenom pohromu, je i přítelem.</i>	
22. úterý	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 17,- Kč dospělí 31,- Kč
HON NA MYŠ (93 min)	<i>Kdo koho honí? Filmová komedie pro celou rodinu. Dabováno.</i>	
26. sobota	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
SEDM LET V TIBETU (139 min)	<i>Film na motivy skutečných událostí. Příběh horolezce Heinricha Harrera o jeho dlouhé cestě ze zajateckého tábora přes Himálaje až k vlastnímu srdci.</i>	
29. úterý	17.30 a 20.00 hod	Vstupné: děti 19,- Kč dospělí 31,- Kč
PASTI, PASTI, PASTIČKY (110 min)	<i>Feministicko-pesimistická černá komedie ČR o tom, jaké pasti na nás čekají. Doporučená přístupnost od 12 let.</i>	

Ve vstupném je již zahrnuta 1,- Kč na fond kinematografie !!!
Členové klubu Čtyřlístek mohou po předložení členské karty uplatnit slevu 10 %.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA!

Připravujeme: Dobrý dopad, Malá mořská víla, Střelci na útěku, Nebezpečné hry, Kdo chce zabít Sehála, ALF VERSUS US ARMY, Armageddon, Šmankote, babičko, čaruj!